

Návrh verejnosti

v intenciách základných cieľov pripravovanej právnej úpravy oznámenej pod č. PI/2020/146 -

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

(pozn. text naposledy aktualizovaný: 16. 9. 2020)

určený pre:

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
sekcia legislatívy
Račianska 71
813 11 Bratislava

zaslaný elektronicky na email: dominika.dudasova@justice.sk dňa 1. októbra 2020.

V mene dole podpísaných občanov sa, prostredníctvom tohto návrhu, na Vás obraciame v zmysle legislatívy o tvorbe právnych predpisov (najmä v zmysle zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Týmto navrhujeme, aby Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (MS SR) prostredníctvom pripravovanej novely zákona o slobode informácií, oznámenej prostredníctvom predbežnej informácie č. PI/2020/146¹:

1. Zrušilo možnosť paušálne utajovať dokumentáciu z konaní o povolení jadrových zariadení, pôvodne zavedenú zákonom č. 145/2010 Z. z.² formou nepriamej novely zákona o slobode informácií a súčasne formou nepriamej novely atómového zákona^{3,4} (poznámka: žiadame zrušenie súčasného, novelizovaného znenia tejto *de facto* paušálnej výnimky);
2. Zrušilo možnosť utajovať informácie v zmysle § 8 ods. 11-13 atómového zákona⁵ na základe ich považovania za predmet telekomunikačného tajomstva a/alebo poštového tajomstva;

¹ <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/PI/2020/146>

² Zákon č. 145 z 9. marca 2010 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³ Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov [v tom čase] v znení zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 21/2007 Z. z., zákona č. 94/2007 Z. z., zákona č. 335/2007 Z. z., zákona č. 408/2008 Z. z. a zákona č. 120/2010 Z. z.

⁴ Máme na mysli Čl. VII zákona č. 145/2020 Z.z., podľa ktorej Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 21/2007 Z. z., zákona č. 94/2007 Z. z., zákona č. 335/2007 Z. z., zákona č. 408/2008 Z. z. a zákona č. 120/2010 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

§ 3 sa dopĺňa odsekom 14, ktorý znie:

„(14) Dokumentácia uvedená v prílohách č. 1 a 2 sa považuje za dokumentáciu, ktorá obsahuje informácie, ktorých zverejnenie by sa mohlo použiť na plánovanie a vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia alebo objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov^{3b}) a tým nepriaznivo ovplyvníť bezpečnosť verejnosti.3c) Táto dokumentácia sa nezverejňuje podľa osobitného predpisu.3d)“;

v aktuálnom znení § 3 atómového zákona (t.j. po novelizáciách zákonmi č. 350/2011 Z.z. a č. 96/2017 Z.z.):

(16) Za dokumentáciu obsahujúcu aj citlivéinformácie sa považuje dokumentácia, ktorej zverejnenie by sa mohlo použiť nanaplánovanie alebo vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia, a tým nepriaznivo ovplyvníť bezpečnosťverejnosti^{3b}) spôsobit' ekologickú alebo ekonomickú škodu. Táto dokumentácia sa sprístupňujevo vylúčení citlivých informácií.

(17) Dokumentáciou obsahujúcou aj citlivéinformácie sa rozumie dokumentácia uvedená v príloheč. 1 bode A písm. c), bode Bpísm. a), b), i), m), bode Cpísm. a), d), i), j), s), w) a príloheč. 2 bode A písm. b), bode B písm. b).

⁵ Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v aktuálnom znení).

3. Novelizovalo ustanovenia umožňujúce utajovať informácie v zmysle atómového zákona ich považovaním za citlivé informácie tak, aby tieto ustanovenia boli v súlade s medzinárodnou legislatívou⁶;

a to spôsobom, ktorým sa nastolí stav platný pred účinnosťou zákona č. 145/2010 Z. z.

(poznámka: máme na mysli stav iba čo sa týka slobody/utajovania informácií spadajúcich pod komerčnú jadrovú energetiku; a nie legislatívy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, pre ktorú bola novela prijatá zákonom č. 145/2010 Z. z. nevyhnutná na zosúladenie slovenskej a európskej/medzinárodnej legislatívy v zmysle záverov tzv. infringement procedúry EÚ⁷).

Odôvodnenie:

Ad bod č. 1: Sme presvedčení, že tento bod nášho návrhu je, *de facto*, totožný s bodom č. 84/11 predvolebného programu politického subjektu ‘OBYČAJNÍ LUDIA a nezávislé osobnosti’ (OLaNO), v zmysle ktorého by mala byť „zrušená možnosť paušálne utajovať dokumentácie z konaní o povoľovaní jadrových zariadení, lebo je to v rozpore s európskym právom a ústavou. Utajované by mali byť len konkrétne pasáže dokumentov, obsahujúce veľmi dôverné a citlivé skutočnosti.“⁸ Súčasne dodávame, že aj tohto bodu nášho návrhu sa v značnom rozsahu týka odôvodnenie, ktoré uvádzame pre body č. 2. a č. 3. nášho návrhu nižšie.

Ad body č. 2 a č. 3: Sme presvedčení, že tieto dva body nášho návrhu sú, *de facto*, v súlade s relevantnými ostatnými nálezmi a odporúčaniami Výboru pre posudzovanie súladu s tzv. Aarhuským dohovorom so sídlom v Ženeve (ACCP)⁹, to menovite najmä s článkom VI. (Záver) tzv. druhej správy o prograse SR pri implementácii rozhodnutia ACCP č. VI/8i ktoré sa týka SR¹⁰. V tejto veci dodávame, že všetka relevantná dokumentácia, v zmysle ktorej ACCP dospel k nálezom a odporúčaniam ktoré považujeme byť v súlade s bodmi č. 2 a č. 3 nášho návrhu, sú verejne dostupné na internetových stránkach ACCP¹¹.

Súčasne chceme dodať, že:

- právny stav platný v SR pred účinnosťou zákona č. 145/2010 Z. z., o ktorého súlade s medzinárodnou legislatívou nevidujeme žiadne pochybnosti, súčasne v plnom rozsahu vo všetkých odôvodnených prípadoch umožňoval utajovanie informácií spadajúcich pod atómový zákon (viď napríklad rozhodnutia Úradu jadrového dozoru č. 374/2007, č. 235/2008, č. 268/2008, č. 273/2008, č. 11/2009, č. 12/2009 a č. 14/2009);
- právny stav platný v SR od účinnosti zákona č. 145/2010 Z. z., pokiaľ ide o výkon práv občanov a mimovládnych organizácií v zmysle relevantnej medzinárodnej legislatívy o transparentnosti a účasti verejnosti v povoľovacích konaniach, bol vnímaný ako nezosúladený s relevantnou medzinárodnou legislatívou ako ACCP, tak aj Európskou komisiou¹²;

⁶ Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor) bol podpísaný 25. júna 1998 na 4. ministerskej konferencii Európskej hospodárskej komisie OSN „Životné prostredie pre Európu“ v dánskom Aarhuse.

⁷ Pre vysvetlenie pozri napríklad: Mihók, P. (2020). Understanding political institutional support for completing the Mochovce nuclear power plant. Prog. Nucl. Energy 120 (2020) 103192. DOI:10.1016/j.pnucene.2019.103192; Mihók P. (2011) Risk communication and knowledge management in a nuclear sector: a case study about the experience of Slovak non-governmental organisations. Knowl. Manag. Res. Pract. 9, 228–235. DOI:10.1057/kmrp.2011.22

⁸ https://www.obycajniludia.sk/wp-content/uploads/2020/02/OLANO_program_2020_FINAL_online.pdf, s. 109.

⁹ <https://www.unece.org/env/pp/cc.html>

¹⁰ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/MoP6decisions/VI.8i_Slovakia/Correspondence_with_Party/Second_progress_report/Second_progress_review_on_VI.8i_Slovakia_adopted.pdf

¹¹ <https://www.unece.org/environmental-policy/conventions/public-participation/aarhus-convention/tfwg/envppcc/implementation-of-decisions-of-the-meeting-of-the-parties-on-compliance-by-individual-parties/sixth-meeting-of-the-parties-2017/decision-vi8i-concerning-slovakia.html>

¹² Poznámka: kontext a argumenty daného tvrdenia sú vysvetlené v článkoch uvedených v poznámke pod čiarou č. 7.

- nami namietané zmeny právneho stavu v oblastiach prístupu k informáciám týkajúcich sa povoľovaní jadrovoenergetických zariadení a účasti verejnosti a MVO v súvisiacich povoľovacích konaniach, ktoré tvoria kontext prijatia nami dominantne namietanej novelizácie príslušnej legislatívy zákonom č. 145/2010 Z. z., považujeme za účelové v tom zmysle, že boli prijaté aj s cieľom znemožniť účasť verejnosti na povoľovacích konaniach týkajúcich sa dostavby jadrovej elektrárne v Mochovciach. V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že paušálne utajovanie celých dokumentov z konaní o povoľovaní jadrových zariadení, a následné zavádzanie a novelizovanie výnimiek v zmysle atómového zákona, bolo prijaté v súvislosti s takou opravou príslušnej legislatívy, ktorú si vynútila Európska komisia s cieľom znemožniť Slovenskej republike obchádzať tie práva verejnosti a MVO stanovené medzinárodnou legislatívou, ktoré sa týkali konaní o dostavbe jadrovej elektrárne v Mochovciach¹³. Inými slovami politici, **a to výlučne politici počas vlád R. Fica a P. Pellegriniho**, zaviedli paušálne utajovanie informácií a dokumentov týkajúcich sa jedine povoľovaní jadrových zariadení s najväčšou pravdepodobnosťou v priamom dôsledku toho, že si MVO cez podnet/y zaslaný/é Európskej komisii presadili opätovné ustanovenie práv týkajúcich sa účasti v povoľovacích konaniach (v zmysle medzinárodnej legislatívy).

Signatári:

Ing. **Peter Mihók**, PhD., Tulská 107, 97404 Banská Bystrica

člen *Nuclear Transparency Watch network, Civil Society Larger Group EURAD, Slovenský ochranársky snem, OZ CEPTA*;

osoba poverená komunikáciou v mene signatárov.

Kontakt: mihok@cepta.sk

Mgr. **Michal Daniška**, PhD., Žilkovce 111, 920 42

člen *Civil Society Larger Group EURAD, zástupca petičného výboru Petície proti dovozu a spracovávaniu zahraničného rádioaktívneho odpadu na území SR, zástupca občianskej iniciatívy Chceme zdravú krajinu*;

osoba poverená komunikáciou v mene signatárov.

Kontakt: hcemezdravukrajinu@gmail.com

a členovia Slovenského ochranárskeho snemu (www.ochranari.sk):

Ing. *Dušan Bevilaqua*, PhD.,

Doc. RNDr. *Tomáš Derka*, PhD.,

Mgr. art. *Viera Dubačová*,

Ing. *Karol Fröhlich*, DrSc.,

Ing. *František Guldan*,

¹³ Poznámka: kontext a argumenty daného tvrdenia sú vysvetlené v článkoch uvedených v poznámke pod čiarou č. 7.

Mgr. Zuzana Homolová
prof. RNDr. Mikuláš Huba, CSc.,
Ing. Karol Kaliský,
Ing. Ľubica Kolková,
prof. RNDr. Mária Kozová CSc.,
Doc. RNDr. Ján Lacika, CSc.,
prof. RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc.,
Ing. Daniel Lešínský, PhD.,
doc. MUDr. Branislav Líška, CSc.,
Mgr. Dana Mareková,
Mgr. Richard Medal,
Ing. Klaudia Medalová,
bc. Viera Minarovičová,
prof. Mgr. art. Juraj Nvota,
Ing. Martina Paulíková,
Ing. Jana Pavlíková,
Mgr. Tomáš Peciar,
Pavel Petráš,
Ing. arch. Ľudmila Priehodová,
Ing. Štefan Szabó, PhD.,
RNDr. Silvia Szabóová,
Mgr. Lucia Szabová,
RNDr. Jozef Šibík, PhD.,
prom. biol. Pavel Šremer,
Ing. Ján Topercer CSc.
Ing. Ľubica Trubíniová, a
Pavol Ziman.